

Gåsören (släckt men återtänd 2003-08-16)

Svenskt nr: 063400
Int.nr: C 5810-5
Lat./Long.: N 64 40, O 21 19
Tidigaste fyr år: 1881
Nuvarande fyr år: 1881
Automatiserad år: 1945
Avbemannad år: 1967
Tornets höjd: 9,5 m
Lyshöjd över havet: 10 m
Lysvidd: 11,5 nm

Original optik: 4:e ordn. (500 mm) dioptrisk trumlins 110° med katadioptrisk krona (5 ringar) och krans (3 ringar), persiennapparat med urverk och lod (vikt 42 kg), tvåvektig fotogenlampa (förbrukning 20 cl/tim) med föränderlig bränsleyta.

Nuvarande optik: 6:e ordn. (300 mm) dioptrisk trumlins med 4+4 inslipade ringar

Fyrapparat: 55W lampa

Övrig utrustning: Landkabel

Byggnadsmaterial: Trä

Tornets färg & form: Vitt trähus med torn på taket

Fyrplatsbostäder: Ett flertal bostads- och förrådshus.

Ägare: SjöV äger nya fyren, Fortifikationsverket äger delar av ön, Skellefteå kommun äger hamnen och Kryssarklubbens Skelleftekrets äger sedan 1992 gamla fyrhuset, lotshuset, uthus, källare och tomt samt arrenderar hamnen.

Kontaktperson: Kryssarklubben Skelleftekretsen, Thomas Hedman 0910-33761, 0703-536022, www.sxk.se/kretsar/ske

Vägbeskrivning: Ön Gåsören c:a 2 nm med båt SO Skelleftehamn. Inga reguljära båtförbindelser

Övrig information: Den gamla fyren tändes 13 aug 1881 (då kallad Gåsören yttre) och släcktes 1921 när nuvarande fyr tändes. Samtidigt drogs den sista fyrvaktaren in och den nya fyrens skötsel övertogs av lotsarna. På taket av den gamla lanterninen finns en vindflöjel av järn i vilken det är utsågat "Lots 1904", det är då lotsarna flyttade från Ursviken till Gåsören. På den gamla fyrapparatens plats har SxK Skelleftekrets under 90-talet placerat linsen av 6:e ordn. (300 mm) från den släckta ensfyren Ursviken övre.

Vedboden byggdes 1881 samtidigt som fyrhuset. Fotogenboden byggdes 1886 och källaren 1883. Den äldsta delen av lotshuset, som uppfördes 1831 i Jämtösund Råneå, flyttades 1856 till Råneå lotsstation och därefter 1901 till Gåsören.

Lotsstationen drogs in 1967.

Fyren från 1921 LFI(2) 12s. (nr. 063400, int.nr. C 5810) är ett 13,4 m högt vitmålat betongtorn med rött bälte och belägen c:a 50 m V om den gamla. Nya fyren utrustades med originallinsen från gamla fyren som ändrades till 90° omfattning och AGA ljus (förbrukning pilotlåga 1,0 l/tim + drift 5,0 l/tim). År 1930 fick den Dalénljus med solventil (förbrukning pilotlåga 1,25 l/tim + drift 13,4 l/tim). År 1930 byttes linsen mot nuvarande 4:e ordn. (500 mm) dioptriska trumlins 143° + öppen 217°. Fyren elektrifierades 1932 och helautomatiserades 1945. Fyren har numera 1000W 120V lampa (reserv 2x10W 10,3V), elklipp, batterier och fotocell. Mellan 1881 och 1921 fanns även en fyrlykta med envektig fotogenljus vars sken var riktat mot land.

SxK Skelleftekrets underhåller alla gamla byggnader på ön förutom 3 privatägda sommarstugor. Den äldre fyren är återtänd som OCCAS fyr (Oc W 10s) sedan 16 augusti 2003.

Skydd enligt lag: Byggnadsminne 2001, gamla fyrhuset, uthus och källare